

L'ergonomia arriba a les empreses

Al ritme del treball

Millorar les condicions de treball i buscar l'harmonia entre l'home i la màquina són alguns dels objectius de l'ergonomia. Els sindicats comencen a incorporar aquests punts entre les seves reivindicacions.

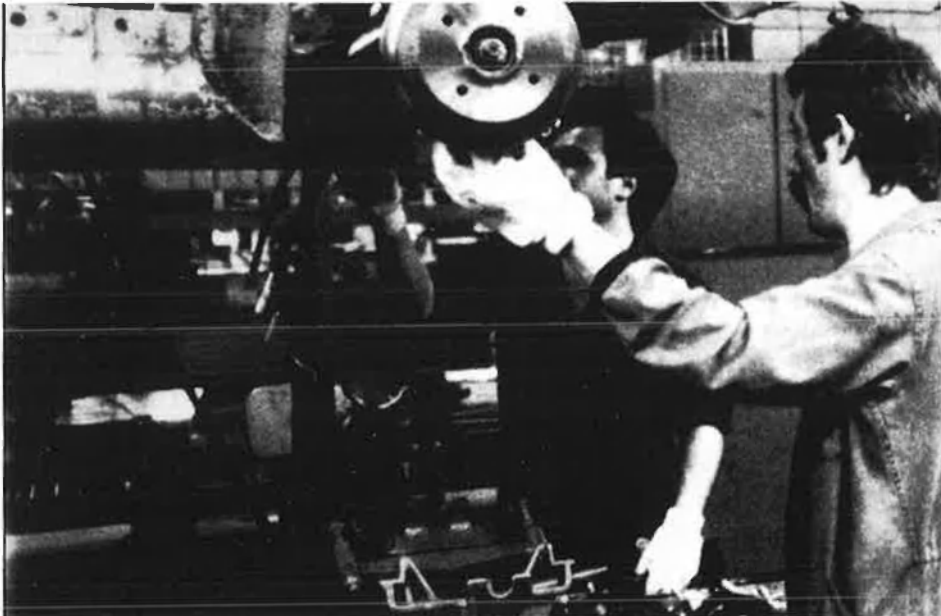
Des que un es lleva fins que se'n va a dormir entra en contacte amb diferents tipus de màquines, des del despertador, passant per la cafetera, el cotxe, els ordinadors... Cada màquina té unes formes i uns usos diferents i això representa per a l'usuari l'aprenentatge d'unes regles i instruccions, algunes d'elles ben assumides des de petits però d'altres requereixen un aprenentatge posterior. Del que es tracta és que cadascun d'aquests utensilis-artefactes-màquines s'acomodi a l'usuari i no a l'inrevés.

La Revista Internacional del Treball definia, ja el 1961, l'Ergonomia com «l'aplicació conjunta d'algunes ciències biològiques i ciències d'enginyeria per tal d'assegurar, entre l'home i el treball, l'adaptació òptima mútua, amb la finalitat d'incrementar el rendiment del treballador i contribuir al seu benestar».

De fet, l'Ergonomia és un conjunt de coneixements interdisciplinars que tracten dels mètodes d'estudi i d'investigació sobre l'home en el treball. Existeixen, però, diferents tipus d'Ergonomia: la de correcció i la de concepció.

El primer cas tendeix cap a una millora de les condicions de treball existents, des de la bona il·luminació de la taula de treball fins a poder disposar d'una cadira regulable, no haver de fer exercicis massa pesants o insonoritzar màquines en funcionaments. El segon tipus tendeix a fer intervenir els coneixements d'un equip d'ergòmans per a preveure possibles incorreccions i inconvenients eludibles o evitables.

En el transcurs dels anys la tendència és que en el treball sigui menys important la capacitat física de la persona mentre que es valora molt més la seva capacitat perceptiva i mental. El fet que en els processos industrials

s'apliquin cada cop més les noves tecnologies i els sistemes informàtics també requereix una major formació específica dels treballadors.

Per tot això, «una acció ergonòmica varia segons l'època, el país o les circumstàncies; centrant-se sempre l'atenció en la millora de les condicions de treball, alhora que la consecució de la màxima eficàcia del sistema home-màquina», tal i com va explicar José Fernández Quintana en el transcurs de la jornada «Ergonomia i eficàcia», organitzada per la Universitat Politècnica de Catalunya.

Però l'Ergonomia «és un concepte més ampli que el de la simple relació anatòmica amb la màquina», segons Ramón Bigas Balcells, dissenyador industrial. «L'home és capaç de relacionar-se amb les màquines però ell no és una màquina. El que cal és que la relació home-màquina sigui agradable».

Qualsevol producte està envoltat

d'una sèrie de condicionants que van des del material d'aquest fins al seu preu. «El dissenyador ha de sintetitzar-los i utilitzar-los de la millor manera perquè la màquina compleixi millor les seves funcions i afavoreixi així l'usuari. L'Ergonomia és un element accessori que en uns moments és molt important en una part del producte i en d'altres té una participació secundària», afegeix Ramón Bigas.

DUES ORIENTACIONS DIFERENTS

Segons Javier Llana, del Departament de Prevenció i Ergonomia d'EN-SIDESA, «l'Ergonomia s'ha desenvolupat al voltant de dues orientacions diferents. D'una banda, la que està en la línia de la Higiene Industrial, que prima la protecció de l'home en el treball i és la típica orientació ergonòmica dels països de l'Europa Occidental i del Nord i, per l'altre costat, la Human Engineering, que prima el sistema

home-màquina. Aquesta vessant va néixer als EUA i ha trobat una aplicació en el camp militar i espacial, influïent en països com Anglaterra, Alemanya Federal i el Japó».

Fent referència a la higiene industrial i la seguretat laboral, Pedro Rodríguez Mondelo, professor d'Ergonomia a la UPC, assenyala que «la millora de les condicions de treball i oci seran cada vegada més un cavall de batalla dels sindicats».

Aquests, per la seva banda, afirmen que no hi ha cap tipus d'estudi específic referit a l'àmbit ergonòmic però «sí que estem fent cursos de salut laboral referida als llocs de treball», segons Joan Ferrari, del gabinet de salut laboral d'UGT.

Però tant UGT com CCOO estan treballant intensament en l'àmbit dels accidents laborals i les pantalles de vídeo terminals, on s'han començat a detectar enfermetats visuals i psicològiques.

D'altres factors als quals estan fent incidència els sindicats són en les cadenes i tamborets utilitzats en les cadenes de muntatge, i que ara ja disposen de cadires regulables en funció de l'usuari, o «els diferents factors nocius que integren l'ambient de treball, com són el microclima de treball (llum, temperatura, ventilació, humitat i pressió atmosfèrica), la contaminació de l'ambient (contaminants físics, químics i biològics), la sobrecàrrega muscular i la psíquica, així com un cinquè grup que fa referència als factors de risc provinents de l'estat de les instal·lacions, de la maquinària i de la introducció de les noves tecnologies», tal i com explica Josep Ma. Navarro, de l'àrea de salut laboral de CCOO.

Per tot això, el juliol d'aquest any es va signar un acord sobre la seguretat i higiene, entre la Generalitat de Catalunya i els sindicats UGT i CCOO.

Aquest acord proposava la creació d'un Programa Interdepartamental de

Seguretat i Higiene-Salut Laboral, amb uns objectius fixats que eren: definir el concepte de Seguretat i Higiene-Salut Laboral, servir de marc per a una possible reforma institucional per a coordinar competències i funcions disperses en els àmbits preventius i assistencials i estudiar les possibilitats normatives que en aquestes matèries tinguin el conjunt de les conselleries de la Generalitat. També està prevista l'elaboració d'un mapa de riscos i danys a Catalunya per tal de poder actuar en funció dels canvis que es produeixen en les condicions de treball i com a base per a desenvolupar programes de prevenció.

L'Ergonomia, doncs tindrà en el futur un gran paper en la nova concepció de l'economia i en el posterior desenvolupament de les empreses, donat que aquestes comencen a adonar-se de la importància dels treballadors més que de les màquines i les instal·lacions.

Silvia Monfort